

БӨЛІМ: БАЛАБАҚША

Мультимедиялық технологиялардың мектеп жасына дейінгі баланың дамуына әсері

ЖАРИЯЛАНДЫ
16.09.2025СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/182537/>**Кадирова Нүргүл Мырзабекқызы**

Тәрбиеші

Ақтөбе облысы, Ақтөбе қаласы

ЖШС»MDU BAQYTTY BALA»балабақшасы

КІРІСПЕ.

XXI ғасырдың білім беру жүйесі жаңа технологияларды тиімді пайдалану арқылы қарқынды дамып келеді. Қазіргі таңда қоғам өмірінің барлық саласында ақпараттық-коммуникациялық технологиялар кеңінен қолданылып, адамның күнделікті іс-әрекетінің бір бөлігіне айналды. Білім беру жүйесі де бұл өзгерістерден тыс қалмайды. Әсіресе мектеп жасына дейінгі тәрбие мен оқыту үдерісінде мультимедиялық технологияларды қолдану ерекше маңызға ие болып отыр. Мектепке дейінгі жастағы бала үшін қоршаған ортадан көрген-білгенін қабылдау, естіп-түйсіну, қимыл-қозғалыс арқылы үйрену басты рөл атқарады. Дәстүрлі әдістер көбіне көрнекі құралдар мен ауызша түсіндіруге сүйенсе, мультимедиа құралдары балаға ақпаратты жан-жақты – дыбыс, бейне, сурет, анимация арқылы жеткізеді. Бұл тәсіл баланың зейінін тұрақтандырып, есте сақтау қабілетін жетілдіріп, жаңа білімді қызығушылықпен меңгеруіне жағдай жасайды. Мультимедиялық технологиялар дегеніміз – мәтін, сурет, бейне, анимация, дыбыс секілді әртүрлі ақпарат көздерін біріктіре отырып, оқыту мен тәрбиелеудің тиімділігін арттыратын заманауи әдіс. Мұндай технологиялар бала үшін қоршаған ортаны бейнелі әрі әсерлі түрде көрсетуге мүмкіндік береді. Мысалы, табиғат құбылыстарын бейнематериалдар арқылы түсіндіру, жан-жануарлардың тіршілігін анимация көмегімен көрсету немесе ертегілерді дыбыстық сүйемелдеумен жеткізу – баланың дүниетанымын кеңейтіп, оның эмоциялық сезімін оятады.

Балабақшада мультимедиа құралдарын қолдану оқу-тәрбие процесін қызықты әрі нәтижелі етеді. Ол баланың оқу іс-әрекетіне деген ынтасын арттырып қана қоймай, ойлау, сөйлеу, шығармашылық қабілеттерінің дамуына ықпал етеді. Ең бастысы –

мультимедиялық технологиялар ойын арқылы үйренуге негізделген мектеп жасына дейінгі кезеңнің табиғи ерекшеліктеріне сәйкес келеді. Сондықтан да бүгінгі күні балабақша тәжірибесінде мультимедиа құралдарын пайдалану – уақыт талабы.

Негізгі бөлім.

1. Танымдық қабілеттерді дамыту.

Мектеп жасына дейінгі бала үшін жаңа ақпаратты тек сөз арқылы емес, көзбен көру, есту, сезіну арқылы қабылдау маңызды. Мультимедиялық бағдарламалар баланың ойлау қабілетін жетілдіреді, логикалық байланыстар орнатуға үйретеді.

Бейнекөрсетілімдер: Мысалы, табиғат құбылыстарын (жаңбыр, қар, күннің шығуы) анимация арқылы көрсеткенде, бала оны күнделікті өмірдегі тәжірибесімен салыстыра алады.

Интерактивті ойындар: Пішіндерді, түстерді ажыратуға арналған ойындар баланың зейінін тұрақтандырады және ойлау қабілетін дамытады.

Ақпаратты есте сақтау: Көрнекілікке сүйеніп үйренген мәлімет баланың есінде ұзақ сақталады.

2. Тілдік және сөйлеу дағдыларын жетілдіру.

Мультимедиялық құралдар бала тілін дамытуда таптырмас мүмкіндік береді.

Ертегілер мен мультфильмдер: Балалар тыңдау арқылы жаңа сөздерді үйренеді, олардың мағынасын түсінеді.

Аудиожазбалар: Дұрыс дыбыстау мен сөйлеу мәдениетін қалыптастыруға көмектеседі.

Интерактивті тапсырмалар: Суретке қарап сөйлем құрау, мультфильм кейіпкерлерімен диалог жүргізу арқылы бала өз ойын еркін жеткізуді үйренеді.

3. Шығармашылық қабілеттерді дамыту.

Мультимедиялық технологиялар балалардың қиялын шарықтатып, шығармашылық ойлауын арттырады.

Сурет салу бағдарламалары: Балалар планшет немесе интерактивті тақтада сурет салып, өз қиялын жүзеге асырады.

Музыкалық бағдарламалар: Әуендерді тыңдау, қарапайым ырғақты қайталау баланың есту қабілетін дамытады.

Қарапайым бейнемонтаж: Балалар өздері түсірген суреттерден бейнеролик жасап, топ алдында көрсетсе, бұл олардың өзіндік шығармашылығын қолдайды.

4. Әлеуметтік және коммуникативтік даму.

Баланың қоғамға бейімделуі балабақшадан басталады. Мультимедиялық технологиялар бұл процесті жеңілдетеді.

Топтық жұмыстар: Бірге ойын ойнау, мультимедиялық тапсырмаларды орындау барысында балалар бір-бірімен пікірлеседі, ортақ шешім қабылдауды үйренеді.

Коммуникация дағдылары: Кейіпкерлердің дауысын салу, экрандағы тапсырманы бірігіп орындау балаларды ашық сөйлесуге, ойын жеткізуге дағдыландырады.

Ынтымақтастық: Балалар бір-біріне көмектесуді, жолдасын тыңдауды үйренеді.

5. Дене және психологиялық даму.

Мультимедиа тек танымдық және тілдік дамуға емес, дене қозғалысына да әсер етеді.

Қимыл-қозғалыс ойындары: Интерактивті тақтадағы тапсырмалар арқылы бала қимылдап, дене қимылын үйлестіреді.

Психологиялық жайлылық: Жағымды музыка немесе бейнекөріністер баланың көңіл-күйін көтеріп, эмоционалды дамуына ықпал етеді.

6. Қауіпсіздік пен шектеу мәселесі

Мультимедиа құралдарын артық пайдалану кейбір қауіптерге әкелуі мүмкін.

Көру қабілеті: Экран алдында ұзақ отыру көзге зиян.

Зейін тұрақсыздығы: Тым көп визуалды ақпарат баланы тез жалықтыруы мүмкін.

Тәрбиеші мен ата-ананың рөлі: Тек қажетті уақытта, белгілі бір мерзімге ғана қолдану маңызды. Баланың белсенді ойындарын, табиғатпен қарым-қатынасын шектемей, керісінше толықтыру қажет.

Қорытынды

Мультимедиялық технологиялар – мектеп жасына дейінгі баланың жан-жақты дамуына ықпал ететін тиімді құрал. Ол баланың танымдық қызығушылығын оятып, сөйлеуін дамытып, шығармашылық қабілетін жетілдіреді, әлеуметтік қарым-қатынасын нығайтады. Дұрыс ұйымдастырылған жағдайда мультимедиа дәстүрлі оқыту әдістерімен үйлесіп, баланың білім алу процесін қызықты әрі нәтижелі етеді.

Балабақшадағы тәрбиешінің басты міндеті – мультимедиялық технологияларды мақсатқа сай, тиімді әрі мөлшерлі қолдану. Сонда ғана ол баланың жан-жақты дамуына оң әсерін тигізеді.

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.